

Schriftlezing: Lucas 24:1-35

Tekst: Lucas 24:35

Kantens

Gez. 95:1,2,3,4

Ps. 16:1,2,3

Gez. 93:1,2

Ps. 16:4,5

Lb. 215:1,2,3

Ps. 118:8,9,10

Baflo:

Gez. 92:1,2,3

Gez. 179^a

Ps. 16:3,4,5

Gez. 93:1,2

Lb. 215:1,2,3

Ps. 118:8,9,10

Gehouden te: Kantens; 08-04-12 (9.30 u.)

Baflo; 08-04-12 (14.30 u.)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Ze hielden het in Jeruzalem niet meer uit, die twee apostelen: Kleopas en zijn maat. Het was zo'n grote chaos in hun hoofd en in de kring van Jezus' leerlingen. Het kruis stond rauw op hun netvlies. De kletspraat van de vrouwen verdoofde hun oren. "Ongelooflijk zeg. Hier moeten we weg. We moeten afstand nemen. We houden het hier niet meer uit."

En ze gingen op weg naar een dorp dat Emmaüs heet en zestig stadië van Jeruzalem verwijderd ligt.

Het is waar. Er heerst een ongelooflijke verwarring en ontredde bij de apostelen en bij de vrouwen. En het is een heen en weer geloop op die bewuste eerste dag van de week. We kunnen er geen eenduidige volgorde in krijgen, wanneer we de vier evangeliën op dit punt lezen. Dat is niet erg. Het is juist een bewijs van de echtheid van de gebeurtenissen. Het bewijst: "De Heer is werkelijk opgestaan." Jezus' leerlingen stonden – door eigen schuld en ongelof – totaal verkeerd voorgesorteerd. Geen van hen hield er serieus rekening mee, dat de Heer werkelijk zou opstaan op de derde dag. Terwijl de Meester dat toch wel gezegd had.

Lucas vertelt het verhaal van de Emmaüsgangers als enige van de evangelisten. Hij heeft ervoor gekozen om juist dit door te geven. Betrouwbaar verhaal, omdat het zo authentiek is. Met veel oog voor detail, ook nog. Waarschijnlijk heeft hij het van de apostelen zelf gehoord. Bij zijn interviews met ooggetuigen.

In elk geval vertelt Lucas, wat zij bij hun terugkeer in Jeruzalem aan de elf en de anderen verteld hebben. Het is zogezegd een vertelling in een vertelling.

We gaan als het ware even in Lucas' vertelling staan, in vers 35, en horen van daar uit wat er gebeurd is op de weg naar Emmaüs en aan de tafel in Emmaüs.

Dus: "... *wat er onderweg gebeurd was en hoe hij (= Jezus) zich aan hen kenbaar had gemaakt door het breken van het brood.*"

Ik geef de preek dit thema mee:

Weggelopen apostelen herkennen Jezus bij het brood breken.

Zij vertellen:

1. Wij waren geblinddoekt.
2. Ons hart brandde in ons.
3. Onze ogen werden geopend.

1. Wij waren geblinddoekt.

De twee apostelen zijn weer terug in Jeruzalem. Ze zijn op hun schreden teruggekeerd, nog dezelfde avond van die eerste dag van de week. En het was al helemaal donker.

Dat was voor hen bekering. Hun terugreis had iets in zich van boetedoening. Want ze hadden helemaal niet uit Jeruzalem weg mogen gaan. Het was hun ongeloof geweest, dat hen had doen weglopen uit de kring van de apostelen. De beide broeders zullen het ook als een boetedoening hebben ervaren, vermoed ik. Zover heeft de opgestane Heer hen gebracht op die avond.

Wie waren die twee mannen? Wij kennen ze onder de naam 'Emmaüsgangers'. Naar het dorp waarheen ze reisden. Emmaüs, dat is een dorp op ± 11,5 kilometer van Jeruzalem. Globaal de afstand van Baflo naar Kantens, via Onderdendam. Maar dan niet een geasfalteerde vlakke weg. Maar een aangestampde zandweg met kuilen en gaten, heuvel op heuvel af. Dik twee uur lopen.

Twee apostelen zijn het. Uit de kring van de 72 mannen die Jezus had uitgezonden om het evangelie van het Koninkrijk te verkondigen in het hele land. Lucas heeft van die uitzending verteld in hoofdstuk 10 van zijn boek.

Apostelen zijn het dus. Van de een noemt Lucas de naam niet. De ander heet Kleopas. Dat is waarschijnlijk een oom van Jezus, getrouwd met 'de andere Maria', één van de vrouwen die het bericht van de opstanding overbrachten. Deze Maria was een schoonzus van Jezus' moeder Maria.

Zij waren Jeruzalem uitgegaan. Ze lieten pesachfeest voor wat het was. Ze waren daarmee ook weggelopen uit de kring van de apostelen. Dat is negatief te beoordelen, zeker gezien alles wat er al voorgevallen is op die dag en de eerste berichten van Jezus' lege graf die binnengekomen waren bij de apostelen.

Feitelijk deserteren deze twee apostelen.

Maar ze trekken wel de consequentie uit het ongeloof van alle apostelen. Lucas heeft verteld, dat de apostelen het maar kletspraat vonden wat de vrouwen vertelden. "*... en geloofden hen niet.*" (vs. 11)

Op hun tocht discussiëren de beide mannen over alles wat er voorgevallen was. Ze hebben zelfs verschil van mening en werpen elkaar dingen voor de voeten. Niet alleen over de gebeurtenissen van de goede vrijdag, maar ook over die van de eerste dag van de week. Ze geloven niet wat de vrouwen zeggen. Maar het laat hun ook niet los. Het blijft in hun gedachten rondspoken.

Ze zijn ontredderd en ze kunnen er niet over uit. Ze voelen zich plat geslagen. En ze nemen afstand. Letterlijk: ze lopen uit Jeruzalem weg. Maar ook geestelijk. Dat blijkt uit de wat ruwe manier, waarop Kleopas hun onbekende reisgenoot te woord staat.

"Bent u dan de enige vreemdeling in Jeruzalem die niet weet wat daar deze dagen gebeurd is?" (vs. 18)

Het blijkt ook uit de manier waarop zij over hun Meester praten. *"Wat er gebeurd is met Jezus uit Nazaret, een machtig profeet in woord en daad in de ogen van God en van het hele volk."* (vs. 19)

Hij heeft het over Jezus van Nazaret. Dat was de naam die onder het volk in omloop was. Bij de buitenstaanders dus. De beide mannen gaan er dus bij voorbaat vanuit dat de man, die bij hen komt lopen, een buitenstaander is. En je weet maar nooit. Een beetje afstand bewaren is dus het beste, denken ze. Heel begrijpelijk.

Desgevraagd vertellen ze hun medereiziger van hun vervlogen hoop op de verlossing van Israël door deze Jezus uit Nazaret. En Jezus laat hen hun frustraties uitspreken, om wat er vandaag is gebeurd en wat de vrouwen allemaal hebben gezegd. Ze geven lucht aan hun ontredering en Jezus laat dat gebeuren.

Zelfs het noemen van 'de derde dag' zet hen niet aan het denken. Het doet bij hen geen rood lampje branden. Terwijl hun Meester toch verschillende keren over de opstanding op de derde dag had gesproken. Zo ongelovig zijn ze.

Hun ogen zijn bevangen door dat alles. Hun blik werd vertroebeld, zodat ze hem niet herkenden.

Die vertroebelde blik was niet slechts een kwestie van zo op iets gefixeerd zijn, dat er geen andere indrukken binnen kunnen komen en dat je aan niets anders kunt denken. Dat overkomt ons allemaal wel eens. Dan ben je als het ware even voor de buitenwereld afgesloten. Maar dat is het hier niet.

Het heeft te maken met hun ongeloof. Ze zouden het, teruggekeerd in de kring van de apostelen en anderen, zo gezegd kunnen hebben: "Wij waren geblinddoekt. Door ons ongeloof."

Dat ongeloof zorgde voor een blinddoek voor hun ogen. Maar ook dat is het niet alleen. God houdt zijn hand voor hun ogen, zodat zij de Heer Jezus onderweg niet herkennen. Zij wilden niet geloven in de opgestane Heer. Dus mogen ze hem nu niet zien en herkennen. Net zolang tot God zelf die blinddoek wegneemt.

God laat weglopende apostelen in het duister wandelen, terwijl het Licht van de wereld ongezien met hen oploopt. Hun verantwoordelijkheid is dan ook anders, dan van de ontredde vrouwen zoals Maria van Magdala.

In de vroege morgen van de paasdag herkent zij haar Meester niet direct. Vooral vanwege haar verdriet. Hoewel ook bij haar ongeloof en een verkeerde verwachting een rol spelen. Maar Maria herkent Jezus snel, wanneer hij haar bij haar naam noemt. Jezus moet ook haar corrigeren, wanneer zij hem vast wil houden.

Maar hier hebben we twee apostelen – zij het niet uit de meest intieme kring van de elf of de twaalf – die weggelopen zijn, terwijl ze het bericht van de opstanding al gekregen hebben. Jezus spreekt hen dan ook flink strenger aan dan Maria van Magdala.

"Dommerikken en traaggelovers," zegt Jezus. Dat klinkt hard, ja. Maar niet onbarmhartig.

"Hebt u dan zo weinig verstand en bent u zo traag van begrip dat u niet gelooft in alles wat de profeten gezegd hebben? Moest de messias al dat lijden niet ondergaan om zijn glorie binnen te gaan?" (vs. 25,26)

Er klinkt teleurstelling door in deze woorden. Het is ook een strenge terechtwijzing. Maar zelfs dat opent hun ogen niet op dat moment.

"Broeders en zusters," erkennen de weggelopen apostelen eerlijk na hun terugkeer – zo stel ik me voor -, "wij waren geblinddoekt. Gods hand lag op onze ogen. En een bedekking lag op ons hart, zodat de woorden van de Heer Jezus ons niet konden bereiken. Wat waren we inderdaad onverstandig en traag van begrip. En wat zat het kruis van onze Meester ons dwars. Het was door ons ongeloof een blokkade voor ons."

Is het vandaag anders? Ongeloof versluiert je blik op Jezus Christus en op God. Het legt een blinddoek over je ogen. Dat kan zelfs bij mensen die jaren lang met Jezus zijn opgetrokken en vertrouwelijk met hem zijn omgegaan. Zoals Kleopas en zijn metgezel.

Je kunt Jezus alleen maar als de Opgestane herkennen in geloof en door de Heilige Geest en met de Schrift in je hart. Ook dat maakt de Meester zijn leerlingen duidelijk.

2. Ons hart brandde in ons.

Weggelopen apostelen herkennen Jezus bij het brood breken.

Ze vertellen vervolgens: "Ons hart brandde in ons."

"De twee leerlingen vertelden wat er onderweg gebeurd was."

Dat was de vreemde ontmoeting met de jongeman die hen aangesproken had. Maar dat is ook het lopende leergesprek dat de Heer Jezus met hen voerde, zonder dat zij beseften wie hij was.

Ze zeggen het tegen elkaar, wanneer Jezus zich aan het kenbaar gemaakt heeft bij het breken van het brood.

"Brandde ons hart niet toen hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons ontsloot?" (vs. 32) Het brandende hart van Kleopas en zijn metgezel heeft dus alles te maken met de opening van de Schrift door Jezus gaandeweg.

Jezus verweet hun, dat zij niet geloofden in alles wat de profeten hebben gezegd over het plan van God met de lijdende dienaar van de Heer. *"Moest de messias al dat lijden niet ondergaan om zijn glorie binnen te gaan?"* (vs. 26)

Het woord van God is in geding en wat God zelf heeft laten profeteren over de Messias, zijn lijden en de weg naar zijn glorie. Maar de apostelen hebben dat niet aanvaard en verwerkt. Deze twee niet, maar de andere evenmin.

Daarom geeft de Jezus hun lopende weg meteen een herhalingscursus Bijbel lezen. Hij legt hen nogmaals – het was niet de eerste keer – de schriften uit met betrekking tot zijn eigen levensgang.

Jezus wandelt met deze twee weggelopen apostelen de hele Bijbel door. Hij begint bij Mozes, dat is de Thora, de vijf boeken van Mozes en vervolgens de profeten, de vroege en de late. En het kan niet anders of ook de psalmen zijn aan de beurt gekomen. Heeft de stervende Meester immers niet met de psalmen geleefd en psalmwoorden gesproken aan het kruis.

Het kruis bleek de voornaamste blokkade te zijn voor de aanvaarding van de schriften. En toen konden ze ook de opstanding niet plaatsen. Terwijl beide in de schriften al voorzeggd waren en na te lezen voor wie gelooft.

Het is allemaal vervulling van de schrift. Dat legt Jezus uit en laat hij aan de beide geblinddoekte broeders zien. Hij wil met zijn schriftuitleg hun hart bereiken. Want zonder de schriften geen geloof in de opgestane Heer Jezus Christus. Dat blijkt ook hier weer.

De Meester zegt: "De Bijbel spreekt van mij, de Messias." Hij zei dat al in de synagoge van Nazaret over een woord van Jesaja: "*Vandaag hebben jullie deze schrifttekst in vervulling horen gaan.*" (Lucas 4:21)

Als gelovige en bijbellezer en bijbeluitlegger denk je hierbij: "Jammer, dat dit gesprek van Jezus met de beide Emmaüsgangers niet opgetekend is. Ik had het graag gelezen, dit leergesprek van de Meester, voor het verstaan van de Schriften en voor de concentratie op de Christus van de Schriften."

Je denkt: "Wat zou het ons geholpen hebben bij het verstaan van de Bijbel, van het Oude Testament in het bijzonder?"

Maar God de Heilige Geest heeft ons een dergelijk verslag niet gegeven. Weten we dan helemaal niets, van wat Jezus zijn leerlingen hier en later in de dagen voor de hemelvaart heeft geleerd over het lezen van de Bijbel?

Zeker wel. Een duidelijke aanwijzing vinden we bij voorbeeld in de toespraak van Petrus op de Pinksterdag. Dan laat hij de Schriften spreken over de gestorven en opgestane Heer Jezus Christus. En dan komen bijbelgedeelten langs als Psalm 16 en Psalm 110 en woorden uit de profeten.

Handelingen 2 is in dit opzicht een vervolg op en een verwerking van Lucas 24. Ik denk ook aan wat Filippus aan de kamerling uitlegt aan de hand van Jesaja 53, over de dienaar van de HEER, die als een lam naar de slachtbank geleid werd. Lees Handelingen 8.

Zo leert Jezus zijn leerlingen de bijbel te lezen en te verstaan. En als hij zelf in de kring van de apostelen komt maakt hij hun verstand ontvankelijk voor het begrijpen van de Schriften. Dat vertelt Lucas in vers 44 en 45 van hoofdstuk 24.

"Brandde ons hart niet toen hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons ontsloot?" Zeiden de beide apostelen onder elkaar. 'Er werd een vuur gestookt in ons hart. Ons hart was vol onrust. En met de Schriften legde Jezus ons het vuur na aan de schenen.'

Een brandend hart spreekt van heftige emoties bij een mens. Het verteert hem. Van onrust, van verdriet. Soms ook van vreugde.

Hoor David in Psalm 39:3,4:

*"En ik zei dan ook niets, geen woord,
ik zweeg en vond geen verlichting,
ik voelde steeds heviger pijn.*

*Het brandde in mijn binnenste,
bij mijn zuchten laaide een vuur op
en mijn tong begon te spreken."*

Of Jeremia in hoofdstuk 20:9:

*"Als ik denk: Ik wil hem niet meer noemen,
niet meer spreken in zijn naam,
dan laait er in mijn hart een vuur op,
dan brandt het in mijn gebeente.
Ik doe moeite om het in bedwang te houden,*

maar ik kan het niet."

'In ons hart brandde vuur van onrust, van verwarring, van ontredde, ook nog bij al de woorden die Jezus ons uitlegde uit de Schriften, terwijl wij niet zagen dat hij het was.'

Maar het onheilig vuur van ongeloof moest doven. En Christus is tegelijk bezig met het ontsteken van het heilige vuur van de Schriften, verstaan naar hun werkelijke bedoeling: Christus zelf.

Hij wil paasvuur ontsteken in hun hart. En dat doet hij nadat hij de Schriften heeft geopend. Dan maakt hij zich aan hen kenbaar, als hij bij hen aan tafel zit en voor hen het brood breekt. Het wordt: eerst geloven, dan zien.

3. Onze ogen werden geopend.

Weggelopen apostelen herkennen Jezus bij het brood breken.

Ze vertellen tenslotte: "Onze ogen werden geopend."

"De twee leerlingen vertelden wat er onderweg gebeurd was en hoe hij zich aan hen kenbaar had gemaakt door het breken van het brood."

Jezus loopt een paar uur met twee weggelopen apostelen op, onderwijzend uit de Schrift.

In Emmaüs aangekomen gaat hij op aandrang van Kleopas en zijn metgezel mee naar binnen om met hen de maaltijd te gebruiken. Hij wil hun gast zijn. Maar aan tafel ontpopt hij zich als gastheer en huisvader.

Hij neemt het brood, spreekt het zegengebed uit – "Vader, dank u voor dit eten. Vader, zegen dit brood. Amen – , breekt het en geeft het hun. De rollen worden omgekeerd. Jezus draagt de zegen van God mee, zeker na zijn sterven en zijn opstanding. Hij heeft die verworven.

Bij het breken van het brood herkennen de beide broeders hun Meester Jezus. Hun ogen worden geopend. God neemt zelf de blinddoek weg. En zij zijn verrast en verrukt over wie ze hebben herkend.

Maar Jezus is dadelijk weg. Hij blijft geen moment langer bij hen. Want dit beeld moeten ze van hem hebben. En met dit beeld van hem op hun netvlies en in hun hart gebrand moeten ze dadelijk terug naar Jeruzalem, naar de kring van de apostelen waar ze uit weggelopen zijn. In Emmaüs wordt hun de grond te heet onder de voeten. Ze moeten terug.

God opent hun ogen en ze herkennen de Meester als de uitdelende Heer. Dat vertellen ze dan ook in het bijzonder aan de anderen, terug in de kring. "We zagen Hem weer brood uitdelen. We zagen weer zijn zegenende handen. Hij is het echt." En hun verhaal is een bevestiging van wat de apostelen al beginnen te geloven. En de paasjubel begint aan de avond van die eerste dag van de week al voorzichtig op te klinken.

"De Heer is werkelijk uit de dood opgewekt en hij is aan Simon verschenen!" (vs. 34)

Daarmee worden ze begroet in de kring. Twee zwakke apostelen mogen daar hun bijdrage aan het verhaal van de opgestane Jezus bij zetten.

Het leek een nutteloze reis, heen en weer naar Emmaüs. Maar de Heer zelf heeft het gebruikt in de bevestiging van zijn opstanding. Want iedereen moet het weten: De

Heer is werkelijk opgestaan. Echt waar! Hij leeft. Lees het. Geloof het. Geloof in Hem.
Doe je blinddoek van ongelof af. En laat je hart in vuur en vlam staan voor hem, Jezus Christus, de levende Heer.

Amen.